

VIDEN OM FRAVÆR

Fravær har konsekvenser

Der findes ikke nogen systematisk og sammenlignelig dokumentation af elevernes og de studerendes fravær. Men flere undersøgelser viser (se henvisning nederst), at fravær har konsekvenser – for den enkelte og for klassen/holdet.

I **folkeskolen** ved vi, at fravær har konsekvenser for:

Elevens faglige præstationer. Fravær kan have negative konsekvenser for den enkelte elevs faglige udbytte. Blandt andet viser en PISA undersøgelse (Egelund, Niels og Beatrice Schindler Rangvid, 2004: PISA København), at højt fravær har indflydelse på elevernes læsefærdigheder, og at elever har sværere ved at følge med og på sigt vil mangle basale faglige kundskaber.

Trivsel. Fravær kan have konsekvenser for den enkelte elevs og klassens trivsel.

Øget risiko for fravær og frafald på en efterfølgende uddannelse. Har en elev haft fravær i folkeskolen, er der større risiko for, at mønstret vil gentage sig på den efterfølgende uddannelse. Risikoen for frafald på en ungdomsuddannelse er højere for elever med højt fravær i grundskolen.

Endelig *går et højt fravær ud over de øvrige elever og læreren*, fordi ting skal gentages og tager tid og opmærksomhed fra undervisningen, gruppearbejde bliver besværliggjort osv.

I **ungdomsuddannelserne** ved vi, at fravær har konsekvenser for:

Elevens faglige præstation og karakterer. Der er sammenhæng mellem elevens forsømmelsesprocenter i de forskellige fag og deres karakterniveau. (Rambøll, 2011: Kortlægning af elevfravær i de nordiske lande) Der er desuden sammenhæng mellem uddannelsesinstitutioners gennemsnitlige fraværprocent og det gennemsnitlige karakterniveau.

Elevens risiko for frafald. Fravær regnes for at være et af de første skridt på vejen mod frafald, fordi eleverne glider ud af de sociale sammenhænge på skolen og undervisningen.

Fravær har konsekvenser på klasseniveau. Fravær har ikke kun konsekvenser for den enkelte elev men også for klassen, fordi det kan være et irritationsmoment for tilstedeværende elever. Irritationen bunder i et lavere fagligt niveau i klassen på grund af flere gentagelser og kan betyde, at de tilstedeværende elever keder sig.

Fravær kan skyldes mange forhold

I **folkeskolen** ved vi, at:

Et socialt miljø i klassen præget af manglende anerkendelse og konflikter mellem eleverne indbyrdes og mellem elever og lærere kan have stor indflydelse på elevens lyst til at

tage af sted om morgenen. Et stort fravær kan være et symptom på manglende nærvær i og omkring fællesskabet.

For stort pres, fagligt eller i forhold til elevens modenhed kan også ødelægge motivationen og lysten til at komme i skole.

Undervisning, der opleves som kedelig, og for få faglige udfordringer kan betyde, at elever vælger timer, fag eller skoledage fra til fordel for noget andet. Aflyste timer eller vikartimer kan have den samme effekt.

Sociale problemer i hjemmet. Psykisk syge forældre, vold og misbrug i hjemmet eller ressourcetsvage forældre, der har svært ved at støtte op om et barns skolegang, er for nogle elever årsagerne til højt fravær.

Personlige problemer hos eleven med at prioritere eller forvalte sin tid eller mere alvorlige problemer såsom lavt selvværd, angst, depression, skolefobi mv. kan gøre det svært for eleven at passe sin skole.

Ligegyldighed eller manglende opbakning fra forældrene grundet manglende blik eller omtanke for, at barnets fravær påvirker klassen, eller en holdning til, at skolen må tilpasse sig forældrenes behov, kan betyde, at det bliver acceptabelt at udeblive fra undervisningen.

I **ungdomsuddannelserne** ved vi tillige, at:

Elevernes baggrund kan have betydning for fraværet. Elevens alder ved studiestart, køn, etnicitet, og hvorvidt eleven selv har børn kan have indflydelse på, hvordan eleven møder og oplever de forskellige uddannelser og kan dermed være en medvirkende årsag til fravær.

Elevens familiemæssige baggrund. Forældres uddannelsesniveau og indkomst har indflydelse på elevens fravær og risiko for frafald. Elever, der kommer fra uddannelsesfremmede hjem, har en højere risiko for fravær og frafald end elever, der kommer fra en familie med tradition for uddannelse.

Elevernes karakterer fra folkeskolen. Elevens karakterer fra folkeskolen påvirker mulighederne for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Valget af grundforløb. Valg af grundforløb kan have indflydelse på fraværet. Vanskeligheder ved at finde praktikplads på nogle grundforløb er årsagen til højt fravær.

Trivsel. Trivsel på uddannelsen kan også have indflydelse på elevfraværet.

Hvad siger lovgivningen om fravær?

I **folkeskolen** er det forældrenes opgave at sørge for, at barnet passer sin skole, ligesom forældrene har pligt til at samarbejde om barnets skolegang. Skolens leder og lærere skal dagligt kontrollere, at eleverne er til stede under undervisningen og registrere fraværet. Er en elev udeblevet fra undervisningen, skal forældrene personligt eller skrift-

ligt oplyse skolen om årsagen. Skyldes udeblivelsen sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolens leder forlange lægeattest herfor.

Ved ulovligt fravær skal skolen straks tage kontakt til forældrene for at afdække årsagen til fraværet og finde løsninger sammen med familien. Ulovligt fravær er fravær, der ikke skyldes sygdom eller lignende samt fravær, der ikke er opnået særlig tilladelse til af skolen (ekstraordinær frihed).

Læs mere i fraværsbekendtgørelsen på <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=24588>

Reglerne om fravær på **erhvervsuddannelserne** er fastsat i bekendtgørelse nr.1514 af 15. december 2010 om erhvervsuddannelser. Af bekendtgørelsens § 42 fremgår det, at den enkelte skole fastsætter ordensregler, som blandt andet skal indeholde regler om mødepligt, fravær og registrering af fravær, herunder om fraværet har haft lovlig grund. Skolen skal underrette den eventuelle praktikvirksomhed om registreringen senest ved skoleopholdets afslutning. Skolen skal til stadighed være i besiddelse af en oversigt over den enkelte elevs samlede fravær.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=134929>

M.h.t. de **gymnasiale uddannelser** er reglerne om fravær fastsat i bekendtgørelse nr. 1222 af 4. december 2006 om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser. Med gymnasiereformen blev de centralt fastsatte grænser (10 procents fravær samlet og 15 procent i et enkelt fag) for, hvornår en rektor/leder var forpligtet til at gribe ind over for elevfravær ophævet. I stedet blev der udstedt en fælles bekendtgørelse om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser. I bekendtgørelsen er det blandt andet fastsat, at der skal ske registrering af den enkelte elevs deltagelse i undervisningen, og at skolen skal sikre, at der reageres tidligt på elevfravær. Inden for rammerne af bekendtgørelsen er det lederen af den enkelte uddannelsesinstitution, som fastsætter de gældende studie- og ordensregler.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25217>

Mere viden om fravær

Der er kun lavet få undersøgelser i Danmark, som handler decideret om fravær. Fravær er tæt forbundet med frafald, og derfor kommer en stor del af den viden, der findes om fravær, fra undersøgelser om frafald.

Hvis du ønsker et nærmere indblik i årsager og konsekvenser til fravær, kan vi anbefale, at du dykker ned i en af disse rapporter eller besøger Ministeriet for Børn og Undervisnings hjemmeside og tema om fravær.

Kortlægning af elevfravær i nordiske lande. Rapporten opsamler de mest aktuelle og relevante undersøgelser om fravær i Danmark og i de nordiske lande.
<http://uvm.dk/~media/UVM/Files/I%20fokus/Fravaer/111118%20Rapport%20elevfravaer%20ramboel>

Hold Fast. En rapport, som stiller skarpt på 19 fastholdelsesprojekter på de gymnasiale uddannelser.

<http://cefu.dk/media/228289/36-25-1%20voff%20samlet%20rapport%20a4%2080s%20dec%202011.pdf>

Temaside om fravær. På Ministeriet for Børn og Undervisnings egen hjemmeside om fravær kan du få viden om fravær og love og regler på området samt inspiration til, hvordan andre uddannelsesinstitutioner har grebet problematikken an.

<http://www.uvm.dk/l-fokus/Kampagne-mod-fravaer>